

CONCLUSIONS

Construïm
una ciutat
per a totes
les edats

**Les veus de
la gent gran
de Barcelona**
III Convenció

2 i 3 de març de 2011
Consell Assessor de la Gent Gran

III CONVENCIÓ LES VEUS DE LA GENT GRAN

Construïm una ciutat per a totes les edats

CONCLUSIONS PROVISIONALS

Sentim una gran satisfacció d'haver fet el recorregut del projecte *Barcelona, ciutat amiga de la gent gran*, especialment en haver comprovat al llarg del procés participatiu l'interès de totes les persones que han volgut aportar les seves opinions, reflexions i propostes. En aquest recorregut, hi han confluït persones amb experiències i condicions de vida variades que reflecteixen la nostra diversitat com a gent gran. Les persones grans de Barcelona hem mostrat les nostres capacitats de reflexió, de decisió i d'acció.

1. Els fòrums ens han permès treballar en grup i dur a terme un exercici col·lectiu en el qual hem repassat la vida quotidiana; aquest repàs ens ha permès advertir les facilitats, les dificultats i les maneres com les afrontem, i també plantejar-nos quines són les millors a fer. En els fòrums s'ha demostrat que les persones grans no som passives.

Han estat una forma nova de participació, amb resultats positius, individualment i col·lectiva: ens han enriquit a cadascuna de les persones que hi hem participat i han donat resultats útils per al conjunt de barcelonins i barcelonines.

2. En els espais de treball hem conegut experiències que palesen les capacitats i la creativitat de les persones grans, els bons resultats de la col·laboració amb professionals o com la unió de gent variada pot aconseguir que la vida millori en un barri.

Són una mostra d'iniciatives que contribueixen a fer una ciutat amiga, a les quals cal sumar altres experiències. Ens fan sentir orgullosos perquè es tracta d'iniciatives molt positives i considerem que s'han d'estendre a més zones de la ciutat. Per això, pensem que és molt important que la gent gran ens comprometem a promoure-les i a col·laborar en la seva posada en pràctica als nostres barris. Una millor difusió d'aquestes experiències i d'altres de semblants ajudarà que més persones s'animin a col·laborar. També ens refermen en la

necessitat que les associacions i els centres en els quals participem ens obrim, coneguem què fan els altres i fomentem la cooperació i l'intercanvi d'informació sobre les activitats que duem a terme.

3. Ens sentim gent gran activa i comprenem que fer Barcelona més amiga de la gent gran és una feina que també és nostra. No volem defugir les nostres responsabilitats i, igualment, instem el govern municipal a adoptar el compromís de continuar treballant i d'avançar en les diferents àrees de millora plantejades per la gent gran, com també de promoure la implicació d'altres organitzacions, tant empreses dels diferents sectors com organitzacions no lucratives. Hi ha moltes iniciatives en les quals la seva col·laboració esdevé imprescindible.

Els espais de treball ens han permès escoltar i intercanviar opinions variades sobre les actuacions que la gent gran podem fer: actuacions per tirar endavant millores que les persones i els grups de gent gran han posat de manifest al llarg de tot el procés participatiu.

CONCLUSIONS DE LES DIMENSIONS

PARTICIPACIÓ SOCIAL I CÍVICA

Les persones grans tenim una presència molt activa en el teixit associatiu de la ciutat, ja sigui formant part d'associacions o entitats generals o específiques de gent gran quan comencem a disposar de més temps lliure, o bé incrementant la nostra col·laboració en les organitzacions en les quals hem participat al llarg de la vida.

La participació de la gent gran és un àmbit de treball molt important per al Consell Assessor, com s'ha reflectit en les tres convencions, i és la base fonamental del projecte *Barcelona, ciutat amiga de la gent gran*.

Les entitats de gent gran, com la majoria d'entitats, tenen el repte d'enfortir el voluntariat ja existent i de reconèixer l'evolució i la diversitat de motivacions i d'interessos entre les persones envers la realització d'una activitat voluntària.

Per això, cal:

Primer. Promoure la participació social i cívica entre les persones grans projectant el missatge «*Beneficia't de la participació*», per tal que les persones vegin la varietat de motius per participar, amb estratègies i metodologies innovadores, mitjançant una campanya impulsada pel Consell Assessor de la Gent Gran i els consells de districte de la ciutat. Aquesta campanya pot incloure, entre d'altres, un debat al voltant dels motius per participar o no participar.

Segon. Afrontar el repte d'engrescar les persones que es jubilen o prejubilen a participar en diferents entitats del teixit associatiu, entre elles els centres de gent gran, com també facilitar la participació de les persones fràgils.

Tercer. Promoure el voluntariat per estimular la participació amb el lema «*Implica't i implica'ls!*», i garantir l'assessorament, la formació i el seguiment d'aquest voluntariat.

Quart. Millorar la capacitat d'incorporar nous voluntaris i voluntàries i aprendre a gestionar el voluntariat per tal de no sobrecarregar ni desmotivar les persones grans amb ganes de col·laborar. En aquest sentit, cal aprofitar la celebració, enguany, de l'Any Europeu del Voluntariat.

Cinquè. Promoure el reconeixement i la visibilitat de la tasca que duen a terme les persones grans que participen en tota mena d'entitats i facilitar aquesta participació millorant l'accessibilitat al transport.

MOBILITAT I TRANSPORT

La mobilitat i el transport són dos aspectes fonamentals per al bon funcionament de la ciutat i per a la qualitat de vida del conjunt de la ciutadania; per ambdós motius esdevé clau continuar potenciant l'ús del transport públic. Per a les persones grans, la mobilitat és un element imprescindible per al manteniment de la seva autonomia i independència.

En els darrers anys s'han fet moltes millores pel que fa a l'accessibilitat i la informació que faciliten l'ús del transport públic a la gent gran. Malgrat aquestes millores, però, encara hi ha aspectes en l'accessibilitat que dificulten la mobilitat de les persones grans, especialment d'aquelles amb mobilitat reduïda.

Per això, cal:

Primer. Avançar en la millora de la mobilitat i l'adaptació del transport públic a les necessitats de les persones grans: *«La mobilitat, el respecte i la seguretat han de caminar plegats»*.

Segon. Continuar millorant l'accessibilitat del transport públic de la ciutat, especialment del transport subterrani, i augmentar-ne la freqüència de pas, sobretot el cap de setmana.

Tercer. Revisar els criteris econòmics d'accés i incorporar el transport de rodalia a la targeta rosa com a element facilitador de la mobilitat de les persones grans.

Quart. Sensibilitzar els conductors, els vianants i la ciutadania en general sobre les necessitats de la gent gran, de la mateixa manera que cal sensibilitzar les mateixes persones grans per tal que defensin els seus drets d'una manera activa.

ACCESSIBILITAT I ESPAI PÚBLIC

L'espai d'ús públic és l'espai de convivència de tota la ciutadania. La configuració de l'espai urbà i dels elements que el componen determinen la utilització que podem fer-ne les persones grans. Barcelona té un important patrimoni arquitectònic i molts senyals identitaris i cal fer un esforç per tal de preservar-los.

El Consell Assessor de la Gent Gran valora molt positivament l'esforç de transformació de la ciutat per fer-la més accessible, verda, bonica i amigable per a tothom. La conversió en zona de vianants dels carrers és una bona mesura per recuperar un espai públic menys sorollós i contaminat.

Per això, cal:

Primer. Garantir que la renovació de l'espai públic mostri una sensibilitat tant estètica com funcional i que generi identitat de barri; amb un mobiliari urbà còmode, bonic i amb la dotació adequada de serveis (lavabos, bancs).

Segon. Continuar la millora de l'accessibilitat en l'espai públic, eliminant, en la mesura que es pugui, escales i desnivells instal·lant-hi elevadors, cintes o escales mecàniques.

Tercer. Treballar decididament per la prevenció d'accidents en la via pública millorant l'estat del paviment i fent compatibles els drets dels vianants i l'ús de la bicicleta, garantint així un espai públic còmode i segur per a les persones grans.

Quart. Fomentar l'ús dels parcs i la resta d'espais a l'aire lliure amb iniciatives culturals i d'activitat física: «*Cultura i exercici a l'aire lliure fan l'envelliment més saludable*».

Cinquè. Treballar perquè els comerços del barri estiguin adaptats a les necessitats de la gent gran, amb el lema «*Botigues i establiments ens fan la vida més còmoda*».

HABITATGE

El dret a l'habitatge és un dret estretament vinculat a la dignitat de la persona i com a tal és reconegut en la Constitució. Les persones grans reclamen el dret a escollir el lloc on volen viure, mentre sigui possible, i a disposar, en el moment oportú, dels serveis de proximitat de qualitat que siguin necessaris.

El Consell Assessor de la Gent Gran ha posat sempre una atenció especial als problemes d'habitatge que afecten les persones grans i participa d'una manera activa en el seguiment de la política d'habitatge de la ciutat.

Per això, cal:

Primer. Continuar desplegant les polítiques iniciades i ampliar l'oferta d'habitatges amb serveis i d'habitatge protegit per a la gent gran. Ampliar els ajuts per a l'adaptació i la millora de l'habitatge, per a la instal·lació d'ascensors i per al lloguer.

Segon. Lluitar contra l'assetjament immobiliari que pateixen moltes persones grans i garantir que disposin de la informació i el suport necessaris.

Tercer. Fer arribar a les persones grans el missatge «*Adaptar la teva llar és fer-te la vida més segura i còmoda!*», mitjançant accions divulgatives comprensibles i pràctiques que ofereixin informació sobre els ajuts disponibles i les funcions de les oficines d'habitatge.

Quart. Promoure la creació de grups de persones en les entitats i centres de gent gran que ofereixin informació sobre qüestions relacionades amb l'habitatge i on cal adreçar-se, en el cas que sigui necessari. Fomentar el treball en xarxa entre entitats interessades en temes d'habitatge.

SERVEIS SOCIALS I DE SALUT

Els serveis socials i de salut són fonamentals per al benestar personal al llarg de tota la vida, especialment quan ens fem grans, com també per al benestar de la comunitat, per a la creació de riquesa i la cohesió social. Per això cal garantir un estat del benestar que tingui en compte els drets, els deures i les necessitats quotidianes de les persones grans.

El desplegament del model sanitari i del de serveis socials catalans, de la xarxa d'assistència pública sanitària i de la xarxa pública de serveis socials, ha permès la millora de la qualitat de vida de la ciutadania en general i de les persones grans en particular.

S'ha de valorar la qualitat dels serveis, alhora que se n'ha de fer un ús responsable. Tal com diu el *Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència*, les persones grans tenen la responsabilitat d'implicar-se en la seva pròpia cura, d'acord amb la seva capacitat, de seguir els tractaments i de complir les mesures acordades.

El desplegament de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència i de la Llei de serveis socials ha estat fonamental a l'hora de satisfer les necessitats socials del conjunt de la ciutadania i, molt especialment, de les persones grans.

El Consell Assessor de la Gent Gran i els consells de gent gran de districte han tingut sempre en la seva agenda de treball el seguiment dels serveis socials i de salut, i participen activament en la definició de les polítiques públiques.

Per això, cal:

Primer. Garantir el ple desplegament de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència en els terminis establerts, veient dit desplegament com una font d'ocupació i no tan sols com una despesa.

Segon. Promoure uns *serveis socials i de salut amics de les persones grans*, identificant les situacions i les condicions que fan que els centres de salut i de serveis socials siguin d'ús fàcil i més confortables per a les persones grans. La participació és un element clau; en aquest sentit, és important que les persones grans ens interessem per les oportunitats de participació a l'abast de les persones usuàries dels diferents serveis socials i de salut.

Tercer. Facilitar la informació sobre els criteris d'assignació de recursos i serveis socials, per tal d'entendre que l'atenció social integra igualtat i diversitat.

Quart. Continuar reivindicant la figura del metge geriatre en els centres d'atenció primària de salut i garantir la formació específica en l'atenció a la gent gran dels metges de capçalera.

Cinquè. Impulsar un ampli ventall d'accions destinades a la prevenció de la dependència, com també de prevenció, detecció i atenció precoç de problemes de salut mental de la gent gran, amb especial atenció a les situacions de depressió.

Sisè. Promoure una línia d'acció, amb el lema «*Un intercanvi saludable*», en què les persones grans i les entitats comparteixin i intercanviïn experiències per tal d'afavorir un envelliment actiu i saludable.

SUPORT I AJUDA MÚTUA

Les persones grans hem contribuït en el passat amb el nostre treball individual i col·lectiu al benestar actual de les nostres famílies i de la ciutadania en general, i en el present ho continuem fent donant tota mena de suport als nostres familiars i al nostre entorn.

Cal reconèixer, en aquest sentit, l'altíssim nivell de les activitats i dels projectes, com també de les entitats de voluntariat que actuen a la ciutat. El suport i la cura diària de les persones, però, no es pot vertebrar només en l'entorn familiar, de voluntariat o d'amistat. Existeix una xarxa de recursos i serveis públics i comunitaris que donen suport a les persones grans en situació de vulnerabilitat.

Els espais de relació com ara els casals, les entitats i els grups d'amistat són els pilars per a un envelliment actiu i satisfactori, i una veritable xarxa de suport i ajuda mútua. Les administracions públiques han de veure aquests espais com una inversió en qualitat de vida per a les persones grans i per al conjunt de la comunitat i, alhora, com a espais de prevenció de riscos, tant de la salut com de problemàtiques socials.

Per això, cal:

Primer. Crear una oferta d'activitats i projectes variada que sigui atractiva i que tingui en compte la diversitat que caracteritza la gent gran, basada en la constatació que *les persones donen i reben*; una oferta orientada a afavorir les relacions entre les persones i també el suport i l'ajuda mútua.

Segon. Animar a *conèixer les persones grans que viuen soles prop nostre*, per tal d'atendre-les, acompanyar-les i evitar el seu aïllament social mitjançant accions comunitàries que impliquin els professionals, el veïnat i l'entorn més proper.

Tercer. Donar a conèixer les experiències que es duen a terme per fomentar les relacions intergeneracionals, amb la creació d'espais de trobada d'infants, joves, adults i gent gran. Estendre aquestes experiències a tota la ciutat per *salvar les distàncies entre les generacions* ja que, més enllà de la generació a la qual pertanyem, tots som persones.

Quart. Treballar pel reconeixement de la tasca que aconsegueixen les persones cuidadores i donar-los també el suport relacional i emocional que necessiten.

Cinquè. Treballar perquè els plans i les accions comunitàries esdevinguin una oportunitat per a la participació activa de les persones grans en xarxes d'intercanvi i xarxes d'ajuda mútua.

RESPECTE I INCLUSIÓ SOCIAL

Les persones grans hem de ser més visibles i reconegudes socialment per la nostra contribució com a ciutadans en el passat i en el present. Ens hem de fer valer i no tenir actituds passives, ans al contrari: mantenir una actitud oberta, participativa i amb disposició per aprendre.

Les persones grans tenim moltes coses a ensenyar i compartir, però també podem aprendre molt dels nostres conciutadans. Els projectes i programes intergeneracionals són una bona eina per enfortir els llaços de solidaritat i cohesió social entre les distintes generacions.

La imatge social negativa que es dona de les persones grans no es limita als mitjans de comunicació, per bé que és on es fa més evident. Aquesta imatge negativa afavoreix la discriminació que pateixen les persones grans en serveis i espais diversos, públics i privats.

El Consell Assessor de la Gent Gran sempre ha mostrat la seva preocupació per les situacions de vulnerabilitat social que afecten les persones grans. La pobresa, la malaltia, la dependència, la solitud o l'homosexualitat són avui condicions que afavoreixen l'exclusió social.

La *Declaració sobre la situació econòmica i el risc d'exclusió social de les persones grans*; el *Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència*, i les *Recomanacions sobre el tractament i la participació de la gent gran en els mitjans de comunicació* són tres exemples que mostren clarament la preocupació i el compromís del Consell Assessor de la Gent Gran.

Per això, cal:

Primer. Orientar les iniciatives de l'Any Europeu de l'Envelliment Actiu i les Relacions Intergeneracionals, que se celebrarà el 2012, amb vista a impulsar espais innovadors de diàleg i relació entre les generacions, i també emprendre iniciatives per tal de lluitar contra la imatge negativa, els prejudicis i la discriminació envers la gent gran, amb especial atenció a aquelles persones grans que viuen situacions de risc d'exclusió.

Segon. Defensar la necessitat d'*autoreivindicar-se contra els prejudicis* sobre l'envelliment per tal de millorar el respecte envers la gent gran i mostrar les seves capacitats. Així mateix, sensibilitzar les persones grans per tal d'evitar que els prejudicis sobre l'homosexualitat continuïn sent un factor d'exclusió social.

Tercer. Lluitar contra el maltractament que pateixen algunes persones grans fent una crida amb el lema «*Evitar el maltractament ens toca a tots*» i duent a terme accions de sensibilització sobre aquesta problemàtica des de les entitats, a més de posar en marxa mesures específiques com ara un número de telèfon d'informació.

COMUNICACIÓ I INFORMACIÓ

El Consell Assessor de la Gent Gran sent una especial preocupació per la imatge negativa i estereotipada que tot sovint transmeten els mitjans de comunicació de les persones grans i els efectes negatius que se'n deriven. És per això que ha elaborat el treball de reflexió que ha culminat en el manifest que s'ha presentat en aquesta convenció.

Malgrat els canals d'informació dels serveis municipals i els esforços del Consell, moltes persones grans han expressat el seu malestar perquè consideren que no estan prou informades de moltes coses que els afecten i, sobretot, que quan necessiten un servei no saben on adreçar-se. Aquesta situació justifica una revisió autocrítica i creativa sobre el perquè no funcionen els canals de circulació de la informació.

La dificultat de transmetre la informació es dona també a l'interior de les entitats i entre elles, tant a nivell de ciutat com de districte. Les entitats de gent gran duen a terme molts projectes i activitats similars, però sovint hi ha un desconeixement entre elles, per la qual cosa perden la possibilitat tant de col·laborar com de compartir experiències.

Per això, cal:

Primer. Unir esforços per veure com podem millorar la difusió de la informació, concretament d'aquella que és d'utilitat per a la vida quotidiana de les persones grans. El Consell Assessor de la Gent Gran, les entitats i els casals de gent gran hem de convertir-nos en canals útils de difusió de la informació d'interès per a les persones grans, tant pel que fa als serveis d'atenció com pel que fa a informacions de caràcter general que ens afecten com a persones grans

Segon. *Aprendre a sembrar il·lusió i enfortir les dinàmiques participatives* dins les entitats, per tal que la informació flueixi des dels casals i les entitats de gent gran i permeti la gent gran implicar-se en dinàmiques de treball participatives per tal que desenvolupi les seves capacitats de lideratge i treball en equip.

Tercer. El Consell Assessor de la Gent Gran i les entitats de persones grans hem de convertir-nos en emissors d'informació tenint en compte els canals tradicionals i, alhora, fent servir les noves tecnologies, creant webs i blocs actius i actualitzats, com també tenir presència en les xarxes socials per donar a conèixer les accions de les entitats de gent gran i les aportacions de les persones grans a la societat.

Quart. Fer servir el projecte *Barcelona, ciutat amiga de la gent gran*, individualment i des de les entitats, per difondre informació, per acollir millor les persones nouvingudes als centres de gent gran i per fomentar la participació, mitjançant el lema «*Jo també faig Barcelona ciutat amiga*».

El Consell Assessor de la Gent Gran i els consells de gent gran dels districtes hem de continuar treballant intensament en el projecte *Barcelona, ciutat amiga de la gent gran*. Cal que dediquem energies a promoure i acompanyar les actuacions de les persones, els grups i les associacions als districtes i als barris, com també estimular la participació de les persones que s'han jubilat recentment. Igualment, hem de fer un seguiment de prop dels plans d'acció municipal i participar en els diferents òrgans consultius i en els espais d'interlocució amb els organismes responsables de serveis de la ciutat.

Sabem que és molta feina i estem engrescats a fer-la. Ben segur que ens ajudarà el fet que Barcelona formi part de la xarxa mundial de ciutats amigues de la gent gran. Ens ajudarà perquè podrem conèixer les experiències d'altres ciutats respecte a les accions impulsades pels seus ajuntaments i l'activitat dels consells i del moviment participatiu de la gent gran.

Estem decidits a fer aquesta feina. Perquè sabem que una ciutat amiga de la gent gran és una ciutat a la mida de les persones, tinguin l'edat que tinguin. Nosaltres, la gent gran de Barcelona, hem treballat i treballarem perquè la nostra ciutat sigui una ciutat amiga de petits, joves, adults i grans.